

Opis samicy *Lampetia crymensis* Param. (Diptera)
 La description de la femelle de *Lampetia crymensis*
 Param. (Dipt.)

napisal

JAN NOSKIEWICZ

1 fig. text.

Wśród ośmiu gatunków rodzaju *Lampetia* (*Merodon*), podanych przez Nowickiego w spisie Muchówek galicyjskich w r. 1873 r., znajduje się jeden, z Podola pochodzący gatunek, podówczas jeszcze nie opisany, wymieniony pod prowizoryczną nazwą *Merodon hoplistes* Löw. Opisu gatunku Löw nie opublikował, złożone jednak w ówczesnym Muzeum Dzieduszyckich we Lwowie okazy świadczą, że jest on tym samym, jaki znacznie później, bo dopiero w r. 1925, opisał Paramonow pod nazwą *Lampetia crymensis*, na podstawie okazów zebranych na Krymie. Paramonow miał do dyspozycji tylko samca, samica aż do tej pory nie jest znana.

W czasie wieloletnich poszukiwań faunistycznych na Podolu mieliśmy, razem z Dr. Kuntzem, kilkakrotnie okazję obserwowania gatunku w jarze Dniestru, sam zaś zebrałem obfity materiał szczególnie na Łysej Górze pod Złoczowem i na wzgórzu Chomic pod Lwowem. W materiałach tych posiadam obficie reprezentowane obie płcie, mogę więc na ich podstawie podać opis samicy.

Jest ona, podobnie jak samiec, najbardziej zbliżona do gatunku *Lampetia ruficornis* Meig. Posiada podobny ogólny kształt ciała i podobne, na ogół, ubarwienie. Śródplecze i tarczka są prawie jednostajnie miedzisto-zielonawe, bez wyraźnych jaśniejszych podłużnych smug i są pokryte gęstym długim, odstającym, czerwono-żółtym owłosieniem. Odwłok w zarysie bocznym prawie stożkowaty, u nasady najszerszy; na drugim odcinku grzbietowym z każdej strony duża, czerwono-żółta plama, z gęstym i długim, czerwono-żółtym owłosieniem. Skośno-poprzeczne, białe przepaski włoskowe na trzecim i czwartym odcinku grzbietowym dobrze rozwinięte. Owłosienie odwłoka krótkie, przeważnie czarne, wzdłuż

tylnych brzegów odcinków występują luźne rzędy białych włosów.

Różnice są następujące :

Różki ciemno-brunatne, często prawie czarne, rzadko trzeci członek na końcu czerwony (u *ruficornis* całe różki czerwono-żółte), nogi czarne, jedynie piszczele u nasady bladobrunatnawo-żółte (u *ruficornis* piszczele u nasady oraz stopy, za wyjątkiem końcowych członów, czerwono-żółte). Boczne, jasno opylone i owłosione pasy, biegnące na czole wzdłuż wewnętrznych brzegów oczu tak szerokie (każdy z osobna), jak leżąca między nimi środkowa, nie opylona część czoła (u *ruficornis* o połowę węższe). Na drugim grzbietowym odcinku odwłoka, między bocznymi, pomarańczowymi plamami, przeważa jasne owłosienie (u *ruficornis* czarne). Uda trzeciej pary nóg (rys. 1.) na dolnej powierzchni, nieco przed środkiem długości uzbrojone w wydatny, guzowaty wyrostek, wykształcony zwykle silniej u wielkich niż u małych okazów, zawsze

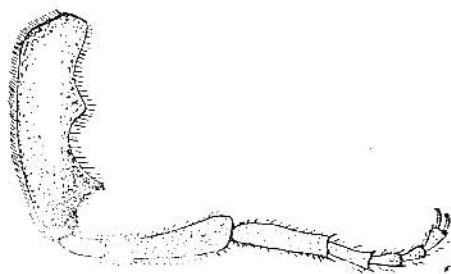

Fig. 1.

jednak wyraźny. U *ruficornis*, podobnie jak u innych gatunków rodzaju *Lampetia*, nie ma u samic ani śladu takiego utworu. Trójkątny końcowy ząb ud nóg tylnych bardzo silnie rozwinięty (rys. 1.), zawsze znacznie większy niż u *ruficornis*. Stopy pierwszej pary nóg nieco słabiej rozszerzone. Wymiary ciała większe, długość przeważnie od 11 do 12 mm, znacznie rzadziej od 9 do 11 mm, podczas gdy u *ruficornis* ogromnie przeważają okazy o długości ciała od 9 do 10 mm, trafiają się jednak i większe, dochodzące do 11 mm długości.

Występuje stosunkowo często na zachodnim Podolu, aż po okolice Lwowa. Pojawia się zwykle pod koniec czerwca, rzadziej w ostatnich dniach maja, jest więc pod względem fenologicznym późniejszą od *ruficornis*, która lata już od połowy maja. Pojawy ma krótkotrwałe, około trzytygodniowe, choć ilościowo silne. Na Podolu wschodnim wchodzi wyłącznie w skład zespołów o charakterze stepowym, *ruficornis* natomiast obserwowalem pod Lwowem także w zespołach lasu bukowego. Oba gatunki odwiedzają kwiaty wielu roślin; *crymensis* zbierałem najczęściej na *Geranium sanguineum* i *Centaurea axillaris*, rzadziej na *Thesium* i *Campanula sibirica*.

Résumé

La femelle de *Lampetia crymensis* Param., jusqu'à présent inconnue, est très semblable à celle de *Lampetia ruficornis* Meig. Les différences les plus importantes sont les suivantes :

Lampetia crymensis Param.

♀

La longueur du corps 9—12 mm, le plus souvent 11—12 mm. Les antennes et les tarsi noirs.

Lampetia ruficornis Meig.

♀

La longueur du corps 9—11 mm, le plus souvent environ 10 mm. Les antennes et les 3 premiers (rarement 2 ou 4) articles des tarsi sont de couleur jaune foncée.

Les lignes latérales dans le front (au long des bords intérieurs des yeux), qui sont couvertes d'un duvet blanc, très délicat, sont aussi larges (chacune à part) que la partie centrale du front, qui se trouve parmi elles.

Les lignes latérales de front sont au moins par moitié plus étroites.

La pilosité du deuxième segment dorsal est surtout pâle entre les taches latérales de couleur rougeâtre et derrière d'elles.

La pilosité du 2-me segment dorsal de l'abdomen est surtout noire entre les taches latérales et derrière d'elles.

Les cuisses des pattes postérieures (III) sur leur surface ventrale avec un tubercule, un peu avant le milieu.

(Fig. 1).

La triangulaire épine à l'extrémité des cuisses postérieures est grande.

Les cuisses des pattes postérieures sur leur surface ventrale sans tubercule.

La triangulaire épine à

l'extrémité des cuisses relativement petite.

L'espèce *Lampetia crymensis* habite la Podolie Occidentale jusqu'aux régions de Lwów. Elle apparaît au commencement de juin et ne vole que trois semaines en visitant les fleurs de beaucoup de plantes, le plus souvent *Geranium sanguineum* et *Centaurea axillaris*.